

Uitspraken op Rechtspraak.nl

Een representatief beeld?

In juni 1997 verscheen de regeringsnota 'Naar toegankelijkheid van overheidsinformatie', waarin het toenmalige kabinet de beleidslijnen uitzette voor het breed toegankelijk maken van de basisinformatie van de democratische rechtsstaat: wet- en regelgeving, parlementaire informatie en uitspraken van de rechterlijke macht.

Deze drie bronnen zijn inmiddels op internet ontsloten, maar of dat in voldoende mate is, is vooral bij jurisprudentie lastig te beoordelen. Terwijl wet- en regelgeving en parlementaire stukken in beginsel volledig toegankelijk dienen te zijn, is dat bij de uitspraken een wenselijke noch een haalbare doelstelling. De nota zelf spreekt van 'een representatief beeld' van rechterlijke uitspraken,¹ en van 'belangrijke (...) uitspraken'.²

Na zes jaar Rechtspraak.nl kan de vraag gesteld worden in hoeverre de uitsprakenbank die daarvan een belangrijk onderdeel uitmaakt voldoet om invulling te geven aan deze beleidsdoelstelling.

Om deze vraag te helpen beantwoorden wordt in dit artikel een vergelijkend onderzoek gepresenteerd naar het selectiebeleid van Rechtspraak.nl, commerciële uitgevers en de rechtspraak-interne databanken.

Selectiecriteria voor Rechtspraak.nl

Om de in de geciteerde regeringsnota opgenomen formuleren 'representatief' en 'belangrijk' nader te operationaliseren kan een handvat worden gevonden in de aanbeveling van het Comité van Ministers van de Raad van Europa 'Concerning the selection, processing, presentation and archiving of court decisions in legal information retrieval systems'.³

In deze aanbeveling worden negatieve en positieve criteria geformuleerd die tot steun kunnen dienen bij het selecteren van belangrijke uitspraken. Negatieve criteria sluiten bepaalde soorten uitspraken van publicatie uit, zoals uitspraken in vaste standaardformuleringen.

Uitspraken die aan de positieve criteria voldoen dienen juist wel gepubliceerd te worden. Voorbeelden van positieve criteria zijn: het formuleren, wijzigen, afwijken of analoog toepassen van een rechtsregel. Ook uitspraken die van bijzonder maatschappelijk belang zijn, komen voor selectie in aanmerking.

Voorts stelt de aanbeveling dat de te publiceren selectie voldoende representatief moet zijn naar rechterlijke hiërarchie,

geografische spreiding (alleen voorzover juridisch relevant), rechtsgebieden en materie.

Terwijl de negatieve criteria over het algemeen goed objectificeerbaar zijn, is er bij het toepassen van de positieve criteria veel meer interpretatieruimte. Mede daarom formuleert de aanbeveling expliciet dat indien er voor de hoogste rechtscollages een selectie moet worden gemaakt, uitsluitend het negatieve criterium moet worden gehanteerd. Voor lagere gerechten dient het positieve criterium te worden toegepast.

Deze aanbeveling is als inspiratie gebruikt door de toenmalige begeleidingscommissie voor Rechtspraak.nl om de thans nog steeds vigerende selectiecriteria – de 'ELRO-richtlijn'⁴ – op te stellen.

In grote lijnen komen de criteria overeen met die van de aanbeveling van de Raad van Ministers, met uitzondering van het feit dat de ELRO-richtlijn de maatschappelijke criteria meer heeft uitgewerkt en een prominentere plaats heeft gegeven, en het expliciete negatieve criterium voor de hoogste rechtscollages niet heeft opgenomen.

Van de rechter zou mogen worden verwacht dat hij de ELRO-richtlijn hanteert bij zijn beslissing een uitspraak al dan niet op Rechtspraak.nl te publiceren.

Het toetsen van individuele beslissingen hierover is een vrij hachelijke onderneming, maar inzicht in de grote lijnen kan verkregen worden door het feitelijke selectiebeleid ten behoeve van Rechtspraak.nl te vergelijken met enerzijds het selectiebeleid van de juridische uitgevers en anderzijds met het selectiebeleid van diezelfde rechter, maar dan voor niet-publieke databanken, zoals huisdatabanken.

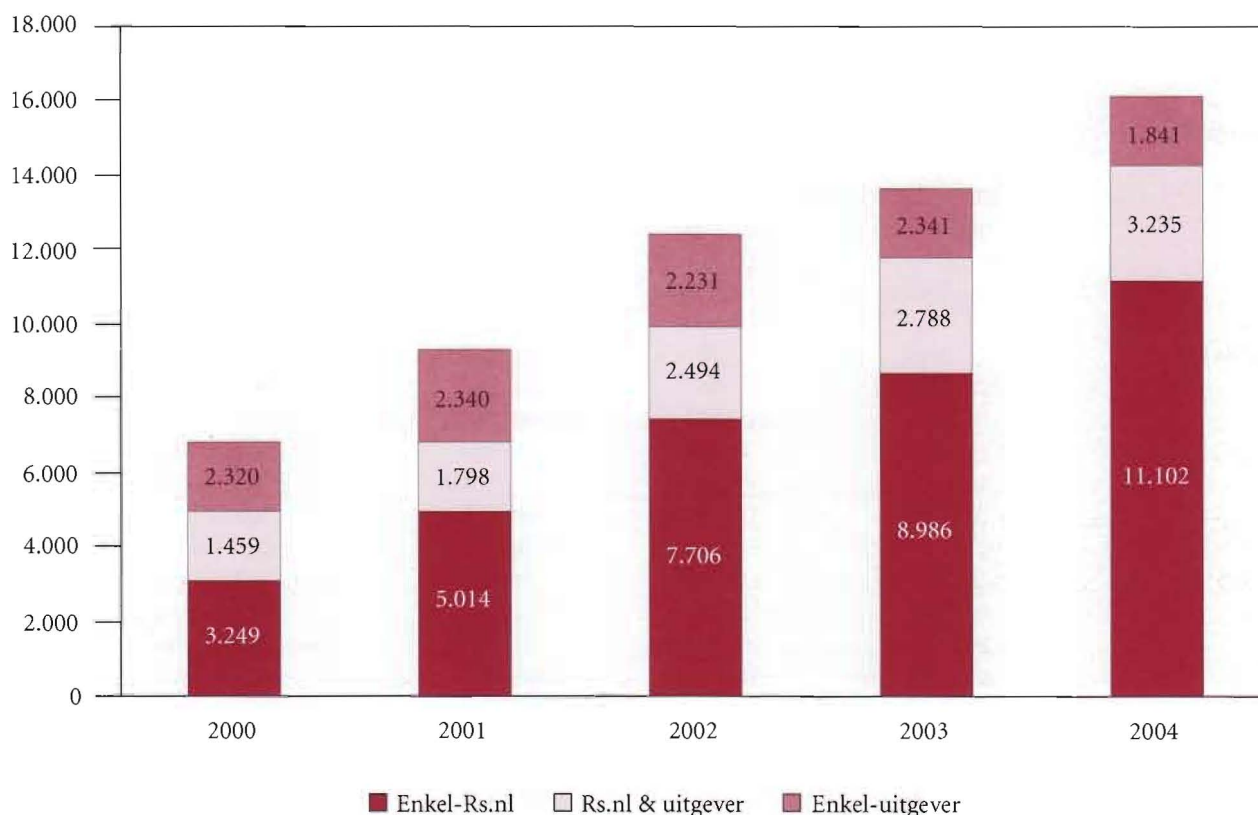
Vergelijking met het publicatiebeleid van de uitgevers

Voor het vergelijkend onderzoek is gebruikgemaakt van de zogenaamde 'LJN-index', een vindplaatsenindex waarmee ten behoeve van Porta Iuris wordt bijgehouden in welke databanken en tijdschriften een uitspraak is gepubliceerd (zie kader). Met behulp van deze index kan worden onderzocht welke uitspraken alleen op Rechtspraak.nl zijn gepubliceerd (hierna aangeduid als 'enkel-Rs.nl'), welke uitspraken zowel op Rechtspraak.nl als in een of meer van de onderzochte tijdschriften zijn gepubliceerd ('Rs.nl & uitgever') en welke alleen in een periodiek zijn opgenomen ('enkel-uitgever').

* Mr. M. van Opijnen is als informatie-architect werkzaam bij Bistro (Bureau InternetSystemen en -Toepassingen

Rechterlijke Organisatie). Bistro is onderdeel van de Raad voor de rechtspraak. De in dit artikel geventileerde opvat-

tingen komen niet noodzakelijkerwijs overeen met die van de Raad voor de rechtspraak.

Figuur 1. Publicatie van uitspraken op Rechtspraak.nl en in de onderzochte tijdschriften. Leesvoorbeeld: van de in 2004 gedane uitspraken zijn er 1841 uitspraken alleen in de tijdschriften gepubliceerd en 11.102 alleen op Rechtspraak.nl. 3235 uitspraken zijn in beide gepubliceerd. Totaal zijn er dus $(1841 + 3235 =)$ 5076 uitspraken in de tijdschriften gepubliceerd, en $(11.102 + 3235 =)$ 14.337 op Rechtspraak.nl.

In figuur 1 is weergegeven hoe over de jaren 2000–2004 de verhoudingen tussen deze drie groepen van uitspraken zich hebben ontwikkeld.

In de eerste plaats blijkt uit deze grafiek dat het totaal aantal uitspraken dat voor Rechtspraak.nl wordt geselecteerd veel sneller toeneemt dan het totaal aantal uitspraken dat in de onderzochte tijdschriften wordt gepubliceerd.

In de tweede plaats toont deze grafiek dat het aantal 'enkel-uitgever'-uitspraken redelijk constant is in absolute omvang, en slechts licht daalt ten opzichte van het aantal 'Rs.nl & uitgever'-uitspraken. Alleen 2004 geeft met 1841 uitspraken een daling te zien, maar mogelijkwerwijs zal dit cijfer nog moeten worden bijgesteld als gevolg van de dikwijls verlate publicatie in de tijdschriften. Anders geformuleerd: ondanks de enorme toename van het aantal uitspraken dat op Rechtspraak.nl wordt gepubliceerd, zijn er ieder jaar zo'n 2000 uitspraken die wel in de tijdschriften worden gepubliceerd, maar niet op de website.

Figuur 2 laat zien welke gerechten in welke mate verantwoordelijk zijn voor deze cijfers.

In figuur 3 zijn de gegevens van de uitspraken uit 2004 van de individuele gerechtshoven en rechtbanken opgenomen. Uit dit cijfermateriaal is een aantal opmerkelijke feiten te distilleren.

- Bij de hoogste rechtscolleges is het aantal 'enkel-uitgever'-uitspraken in zowel absolute als relatieve zin aanmerkelijk lager dan bij de feitelijke instanties. Dit duidt erop dat er bij de uitgevers en hoogste colleges zelf meer gelijkgestemdheid is over de vraag welke uitspraken van die colleges publicatiewaardig zijn, en dat er – zeker de laatste jaren – ten aanzien van de selectie voor Rechtspraak.nl meer toepassing wordt gegeven aan het negatieve dan aan het positieve criterium.
- Bij de hoogste rechtscolleges is het beeld evenwel niet eenduidig. Het College van Beroep voor het bedrijfsleven publiceert al enkele jaren alle uitspraken op Rechtspraak.nl; de Raad van State doet dat eveneens, met uitzondering van het hoger beroep in vreemdelingenzaken – hetgeen het toch nog grote aantal 'enkel-uitgever'-uitspraken van de Raad van State verklaart. Aan de explosieve groei van het aantal 'enkel-Rs.nl'-uitspraken in 2004 valt te zien dat de Centrale Raad van

1 Ministerie van Binnenlandse Zaken, 'Naar toegankelijkheid van overheidsinformatie', juni 1997. *Kamerstukken II*

1995/96, 20 644, nr. 30, p. 7.

2 Ibidem, p. 14.

3 R (95) 11, 11 september 1995.

4 www.rechtspraak.nl/uitspraken/selectiecriteria/

		Enkel-Rs.nl	Rs.nl & uitgever	Enkel-uitgever
Hoge Raad	2000	379	448	160
	2001	554	526	82
	2002	594	556	82
	2003	500	596	121
	2004	562	612	53
	Totaal	2.589	2.738	498
CRvB	2000	38	215	454
	2001	96	322	498
	2002	183	538	372
	2003	469	593	356
	2004	2.137	1.058	123
	Totaal	2.923	2.726	1.803
RvS	2000	256	189	461
	2001	251	201	424
	2002	2.254	580	265
	2003	2.626	522	422
	2004	2.586	540	373
	Totaal	7.973	2.032	1.945
CBb	2000	44	11	43
	2001	593	55	-
	2002	443	68	-
	2003	529	56	-
	2004	497	70	-
	Totaal	2.106	260	43
Hoven	2000	1.034	196	403
	2001	1.375	246	511
	2002	1.824	311	433
	2003	2.092	468	411
	2004	2.062	394	412
	Totaal	8.387	1.615	2.170
Rechtbanken	2000	1.498	400	799
	2001	2.145	448	825
	2002	2.408	441	1.079
	2003	2.770	553	1.031
	2004	3.258	561	880
	Totaal	12.079	2.403	4.614
Alle gerechten samen	2000	3.249	1.459	2.320
	2001	5.014	1.798	2.340
	2002	7.706	2.494	2.231
	2003	8.986	2.788	2.341
	2004	11.102	3.235	1.841
	Totaal	36.057	11.774	11.073

Figuur 2. Publicatie van uitspraken in de tijdschriften en op Rechtspraak.nl 2000–2004, uitgesplitst naar soort gerecht.

Beroep nu veel explicieter het negatieve criterium hanteert, maar toch zijn er ook van de Centrale Raad nog steeds een substantieel aantal 'enkel-uitgever'-uitspraken. Ook bij de Hoge Raad zijn er ieder jaar enkele uitspra-

ken die wel door de uitgevers publicatiewaardig worden gevonden, maar door de Hoge Raad zelf niet voor Rechtspraak.nl worden geselecteerd.⁵

– De hoven en de rechtbanken laten een geheel ander

	Enkel-Rs.nl	Rs.nl & uitgever	Enkel-uitgever
Gerechtshof Amsterdam	516	86	173
Gerechtshof Arnhem	328	83	39
Gerechtshof 's-Gravenhage	336	55	105
Gerechtshof 's-Hertogenbosch	473	72	57
Gerechtshof Leeuwarden	409	98	38
Rechtbank Alkmaar	118	12	14
Rechtbank Almelo	106	15	17
Rechtbank Amsterdam	185	46	129
Rechtbank Arnhem	568	58	55
Rechtbank Assen	22	4	18
Rechtbank Breda	85	30	48
Rechtbank Dordrecht	59	15	20
Rechtbank 's-Gravenhage	687	130	149
Rechtbank Groningen	46	14	27
Rechtbank Haarlem	175	27	29
Rechtbank 's-Hertogenbosch	125	20	66
Rechtbank Leeuwarden	144	16	20
Rechtbank Maastricht	220	23	17
Rechtbank Middelburg	102	14	9
Rechtbank Roermond	50	15	20
Rechtbank Rotterdam	110	25	120
Rechtbank Utrecht	119	32	74
Rechtbank Zutphen	183	24	29
Rechtbank Zwolle-Lelystad	154	41	19

Figuur 3. Publicatie van uitspraken uit 2004 van de gerechtshoven en rechtbanken.⁶

beeld zien. In de loop der jaren is het aantal op Rechtspraak.nl opgenomen uitspraken in absolute aantallen meer dan verdubbeld, maar opvallend is dat van de uitspraken uit 2004 die in commerciële tijdschriften zijn opgenomen het merendeel niet op Rechtspraak.nl is gepubliceerd; bij de hoven ligt dit percentage op 51% (412 van de 806) en bij de rechtbanken zelfs op 61% (880 van 1441).

Terwijl de figuren 2 en 3 ook inzicht geven in de representativiteit naar rechterlijke hiërarchie, geeft figuur 4 enig inzicht in de representativiteit naar rechtsgebied.

In deze figuur is per onderzocht tijdschrift te zien welke ontwikkeling zich tussen 2000 en 2004 heeft voorgedaan met betrekking tot de vraag welke in die tijdschriften opgenomen uitspraken eveneens op Rechtspraak.nl zijn opgenomen.

Daarmee geeft deze grafiek ook inzicht in de vraag welke rechtsgebieden wel of niet voldoende op Rechtspraak.nl zijn vertegenwoordigd – indien we het selectiebeleid van de uitgevers daarbij even als referentiepunt nemen.

In figuur 4 is per onderzocht tijdschrift voor 2000 en 2004

weergegeven welk percentage van de daarin opgenomen uitspraken niet op rechtspraak.nl is gepubliceerd.

Zoals op basis van de gegevens in figuur 2 voorspeld kon worden, is het percentage 'enkel-uitgever'-uitspraken aanzienlijk afgenomen bij de algemene tijdschriften en de periodieken op het gebied van algemeen bestuursrecht, socialezekerheidsrecht en belastingrecht.

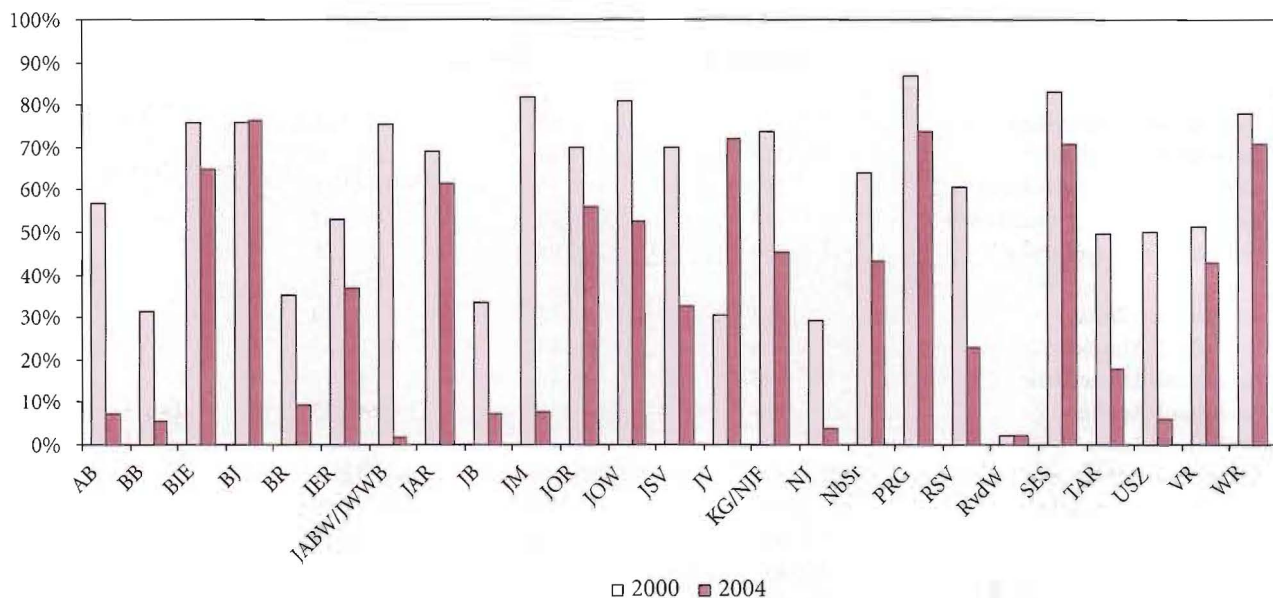
Tijdschriften die gespecialiseerd zijn in arbeidsrecht, vreemdelingenrecht, intellectuele eigendom, huurrecht, handelsrecht, strafrecht en BOPZ publiceren – nog steeds – veel uitspraken die niet op Rechtspraak.nl zijn verschenen.

Bijzondere aandacht ten slotte verdient het publicatiebeleid van gerechten die met een bijzondere verantwoordelijkheid zijn belast. Gezien de bijdrage die zij leveren aan de rechtsvorming op het rechtsgebied waartoe hun competentie zich uitstrekt, zouden zij het positieve criterium ruimhartig dienen te toe passen. De praktijk is tot op heden echter anders. De ondernemingskamer van het gerechtshof Amsterdam bijvoorbeeld publiceerde over de periode 2000–2005 slechts 50 uitspraken op Rechtspraak.nl, terwijl

5 Zie ook de in het kader opgenomen onderzoeksverantwoording.

6 De uitspraken van alle vreemdelingen-

zaken zijn geregistreerd bij de rechtbank 's-Gravenhage.

Figuur 4. Vergelijking tussen de uitspraken uit 2000 en 2004 in de jurisprudentieperiodieken die niet tevens op Rechtspraak.nl zijn gepubliceerd (in percentages).

Leesvoorbeeld: 57% van de uitspraken van Nederlandse rechterlijke instanties uit 2000 die gepubliceerd waren in de AB, stond niet tevens op Rechtspraak.nl. Van de uitspraken uit 2004 was dit nog maar 7%.

** In plaats van 2000 is 2002 als uitgangspunt genomen bij de tijdschriften Nbsr (cijfers uit 2000 niet beschikbaar), WR, JAR en PRG (deze periodieken publiceren veel kantonzaken; omdat de uitspraken van de vóór 2002 zelfstandige kantongerechten niet in het onderzoek zijn meegenomen, zou het gebruik van het jaar 2000 voor deze tijdschriften een vertekend beeld opleveren).*

er van de ondernemingskamer in dezelfde periode 341 uitspraken in de tijdschriften (met name JOR en JAR) verschenen.

Daarnaast valt bijvoorbeeld op dat in SES (213) en JOR (70) veel niet voor Rechtspraak.nl geselecteerde uitspraken van de rechtbank Rotterdam zijn opgenomen, en in TAR (181) veel niet op de website gepubliceerde uitspraken van de rechtbank 's-Gravenhage.

Er zijn twee verklaringen mogelijk voor het al jaren relatief grote aantal 'enkel-uitgever'-uitspraken.

In de eerste plaats betrekken uitgevers publicatiewaardige uitspraken niet alleen van Rechtspraak.nl of contacten binnen de rechtspraak, maar ook van advocaten of medewerkers van andere *repeat players* (zoals bestuursorganen). Terwijl de rechter de uitspraak dus impliciet of expliciet niet voor Rechtspraak.nl geschikt heeft bevonden, denkt de uitgever daar anders over.

In de tweede plaats is het mogelijk dat de uitspraak door een rechter of een naaste medewerker zelf aan een vaktijdschrift is aangeboden. Publicatie op het voor veel meer mensen toegankelijke Rechtspraak.nl is daarbij kennelijk niet opportuun geacht.

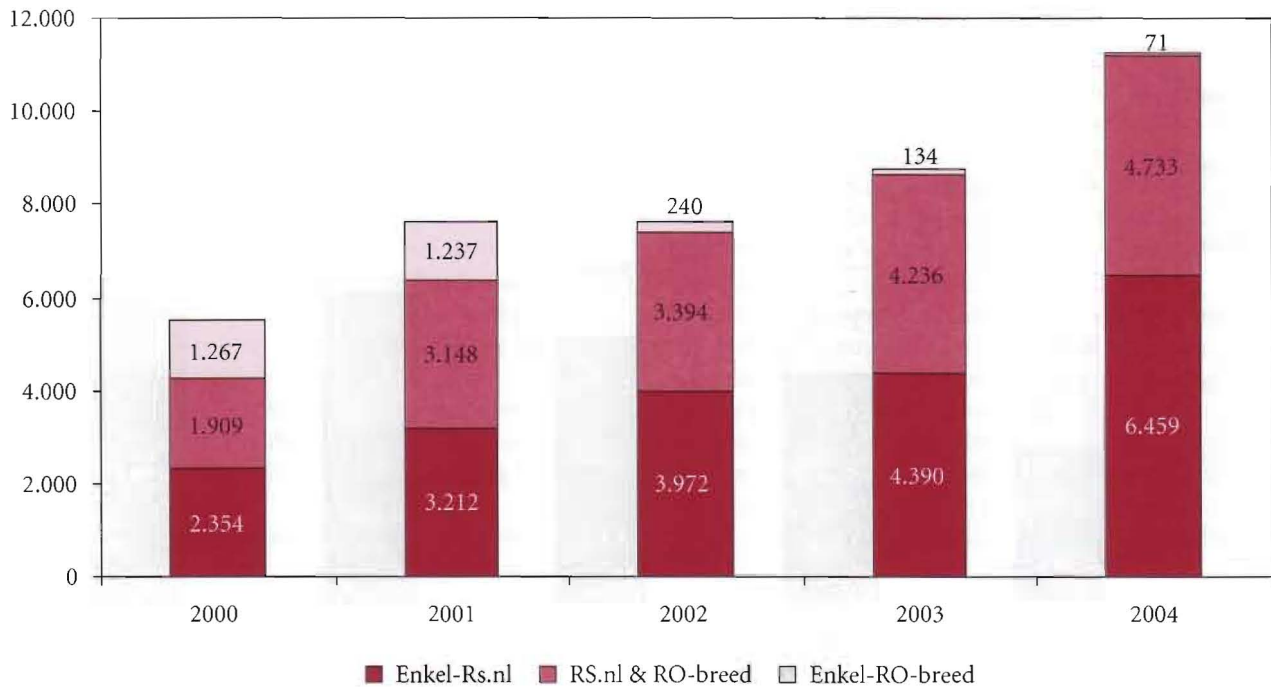
Interne versus externe publicatie

Naast de vraag hoe andere selecteurs oordelen over de publicatiewaardigheid van uitspraken, is het ook interessant

te bezien welke verschillen er zijn in de selecties die worden gemaakt voor Rechtspraak.nl en voor andere (interne) databanken.

Behalve op Rechtspraak.nl kan een uitspraak immers ook worden opgenomen in:

- de huisdatabank. Hierin kan een uitspraak ongeanonimiseerd worden opgeslagen. De huisdatabank is alleen toegankelijk voor daartoe geautoriseerde medewerkers van het gerecht dat de uitspraak gedaan heeft. De huisdatabank heeft vooral tot doel de consistentie van de eigen beslissingen te bewaken, maar gerechten kunnen daaraan een eigen invulling geven.
- de RO-brede databank. Deze databank is toegankelijk voor iedereen die toegang heeft tot Porta Iuris – dus voor de gehele rechterlijke organisatie. Er kunnen veel meer 'metagegevens' (zoals samenvattingen, kopjes en wetsverwijzingen) bij een uitspraak worden opgenomen als bij een publicatie op Rechtspraak.nl. De doelstelling van deze databank was oorspronkelijk om het meest interessante materiaal uit de huisdatabanken te delen met collegae van andere gerechten.
- het e-archief. Rechtstreeks vanuit de tekstverwerker kunnen door de concipiënt uitspraken in deze databank worden opgenomen, met een minimum aan ontsluitingsgegevens. Omdat deze voorziening vooral is bedoeld voor gerechten die zonder enige verdere selectie alle uitspraken elektronisch willen archiveren, blijft het e-archief hier verder buiten beschouwing.

Figuur 5. Vergelijking tussen uitspraken geselecteerd voor Rechtspraak.nl en RO-breed 2000–2004, exclusief Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State.

Als eerste bezien we de vraag of er een wezenlijk verschil is in de selectiecriteria die voor RO-breed en Rechtspraak.nl worden gehanteerd. Met andere woorden: indien de rechter besluit om een uitspraak breder dan voor het eigen gerecht te publiceren, maakt hij dan nog een onderscheid tussen publicatie voor de landelijke collegae en het algemene publiek?

Belangrijk daarbij is op te merken dat de uitsprakendatabank van Rechtspraak.nl ook volledig op Porta Iuris wordt ontsloten; een uitspraak die dus voor Rechtspraak.nl wordt geselecteerd, hoeft, teneinde voor de landelijke collegae kenbaar te zijn, niet per se op RO-breed gepubliceerd te worden. Opname in RO-breed is vooral van belang als extra metagegevens moeten worden toegevoegd.

Uit figuur 5 kan echter worden afgeleid dat de neiging om bepaalde uitspraken wel intern te publiceren maar niet op Rechtspraak.nl, bijna tot nul is gereduceerd: in 2004 zijn er nog slechts 71 uitspraken (tegenover 1267 in 2000) die wel op RO-breed, maar niet op Rechtspraak.nl worden gepubliceerd.

Hieruit mag de voorzichtige conclusie worden getrokken dat er kennelijk weinig behoefte bestaat aan een databank die alleen voor de rechtspraak zelf toegankelijk is. Een vergelijking tussen het selectiebeleid voor de huisdatabanken en Rechtspraak.nl levert een geheel ander beeld op, zoals inzichtelijk gemaakt in figuur 6.

Opvallend is dat de verhouding tussen de 'enkel-Rs.nl'-uitspraken, de 'Rs.nl & huisdatabank'-uitspraken en de 'enkel-huisdatabank'-uitspraken door de jaren heen redelijk constant is gebleven. Op grond hiervan lijkt de conclusie gerechtvaardigd dat er daadwerkelijk verschillende criteria

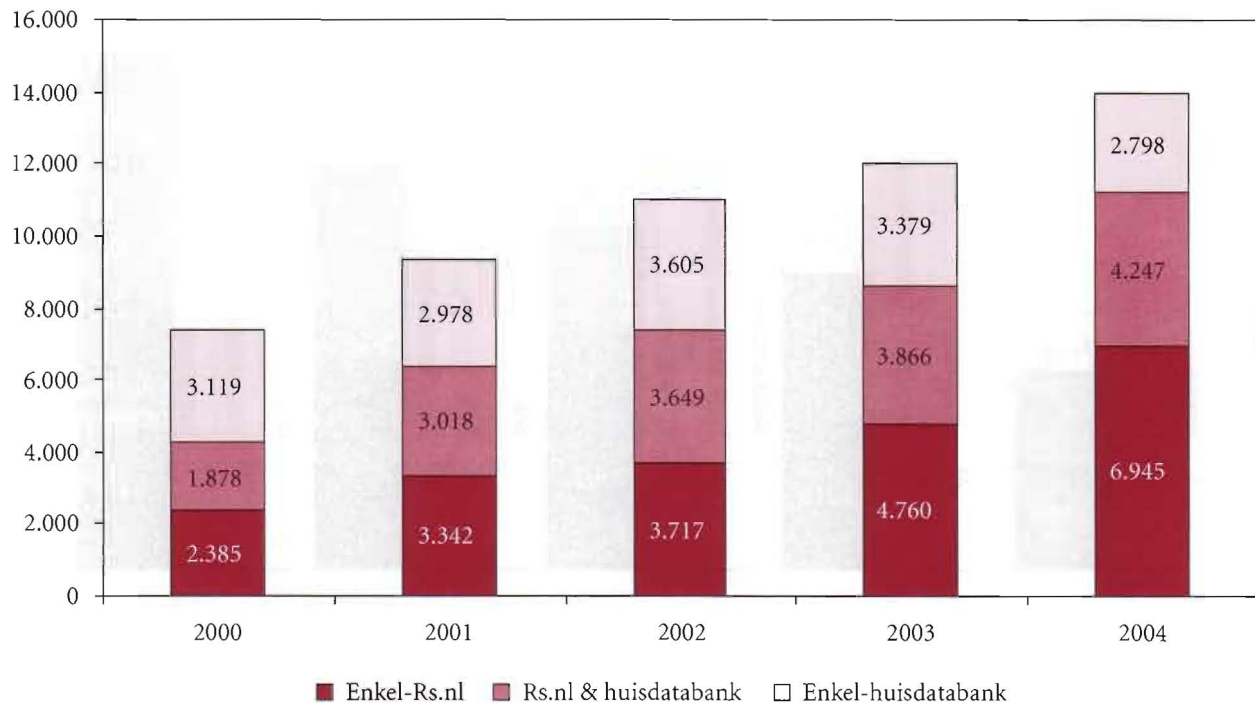
worden gehanteerd voor opname van een uitspraak in de huisdatabank en voor selectie ervan ten behoeve van Rechtspraak.nl.

Anders dan bij de RO-brede databank het geval is, zijn er kennelijk goede redenen om een uitspraak wel in de huisdatabank op te nemen, maar niet op Rechtspraak.nl te publiceren.

Daarbij blijken er overigens grote verschillen te bestaan tussen de gerechten. Sommige gebruiken de huisdatabank in het geheel niet, andere gebruiken het als een archief om alle uitspraken in op te slaan, en weer andere gerechten blijken wel een duidelijke selectie op te nemen, maar die komt in veel gevallen in het geheel niet overeen met de selectie die wordt gemaakt voor de uitspraken die op Rechtspraak.nl worden gepubliceerd.

Wanneer onderzocht wordt in hoeverre de 'enkel-uitgever'-uitspraken van de vorige paragraaf wel zijn opgenomen in de huisdatabanken, dan blijkt dat dit percentage in de loop der jaren gestaag is gedaald van 18% in 2000, naar 5% in 2004.

Van de rechter zou mogen worden verwacht dat hij de ELRO-richtlijn hanteert bij zijn beslissing een uitspraak al dan niet op Rechtspraak.nl te publiceren.

Figuur 6. Vergelijking tussen uitspraken geselecteerd voor Rechtspraak.nl en de huisdatabanken 2000–2004, exclusief Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State.

Conclusies en slotopmerkingen

Ondanks de rap groeiende omvang van de uitsprakendatabank van Rechtspraak.nl kan op basis van de in dit artikel gepresenteerde gegevens mijns inziens nog niet gesteld worden dat de selectie van de uitspraken voldoet aan de eisen zoals die kunnen worden afgeleid uit de nota 'Naar toegankelijkheid van overheidsinformatie', de aanbeveling van het Comité van Ministers van de Raad van Europa en de ELRO-richtlijn.

In het bijzonder het feit dat er per jaar zo'n 2000 uitspraken zijn die wel in de onderzochte vaktijdschriften, maar niet op Rechtspraak.nl worden gepubliceerd, geeft aan dat van veel uitspraken onvoldoende wordt onderkend dat ze publicatiewaardig zijn voor de website.

Weliswaar staat in de ELRO-richtlijn dat uitspraken voor Rechtspraak.nl worden geselecteerd die 'interesse van de

vakpers kunnen hebben' (cursivering MvO), maar op basis van de geciteerde nota en aanbeveling kan goed worden verdedigd dat het kale feit dat een uitspraak door de vakpers wordt gepubliceerd reeds impliceert dat deze ook voor Rechtspraak.nl selectiewaardig is.

Ten einde nog beter invulling te kunnen geven aan de verantwoordelijkheid die de rechterlijke organisatie heeft in het toegankelijk maken van de basisinformatie van de democratische rechtsstaat, verdienen de volgende suggesties wellicht nadere overweging.

- De publicatievraag maakt wellicht nog onvoldoende deel uit van het rechterlijk denkproces. Deels kan dit te maken hebben met de inrichting van werkprocessen, maar ook iedere individuele rechter dient zich als vanzelf bij iedere beslissing af te vragen of deze publicatiewaardig is. Deze bijzondere verantwoordelijkheid zou aandacht verdienen in de opleiding en op evaluatieve momenten.
- In de selectiecriteria zou meer expliciet opgenomen kunnen worden dat voor de hoogste rechtscolleges het negatieve criterium geldt.
- Colleges met een bijzondere wettelijke of feitelijke competentie zouden zich meer bewust dienen te zijn dat de bijzondere verantwoordelijkheid die zij dragen voor de rechtsvorming mede gestalte kan en dient te krijgen door een ruime toepassing van het positieve selectiecriteria.
- Rechtspraak.nl heeft zich in de praktijk inmiddels ontwikkeld tot het jurisprudentiepublicatiemedium van de rechterlijke organisatie. Om te voldoen aan de toegankelijkheidseis die door de regeringsnota 'Naar toegankelijkheid van overheidsinformatie' is gesteld, zal een op enige plaats gepubliceerde uitspraak daarom in ieder geval ook op Rechtspraak.nl moeten worden geplaatst.

Bijzondere aandacht verdient het publicatiebeleid van gerechten die met een bijzondere verantwoordelijkheid zijn belast. Gezien de bijdrage die zij leveren aan de rechtsvorming op het rechtsgebied waartoe hun competentie zich uitstrekt, zouden zij het positieve criterium ruimhartig dienen te toe passen.

De LJV-index

De statistiek in dit artikel is ontleend aan de 'LJV-index', een database waar de bezoeker van Porta Iuris – het intranetportaal voor de rechtspraak met juridische vakinformatie – gebruik van maakt om te zien op welke plaatsen een bepaalde uitspraak is gepubliceerd.

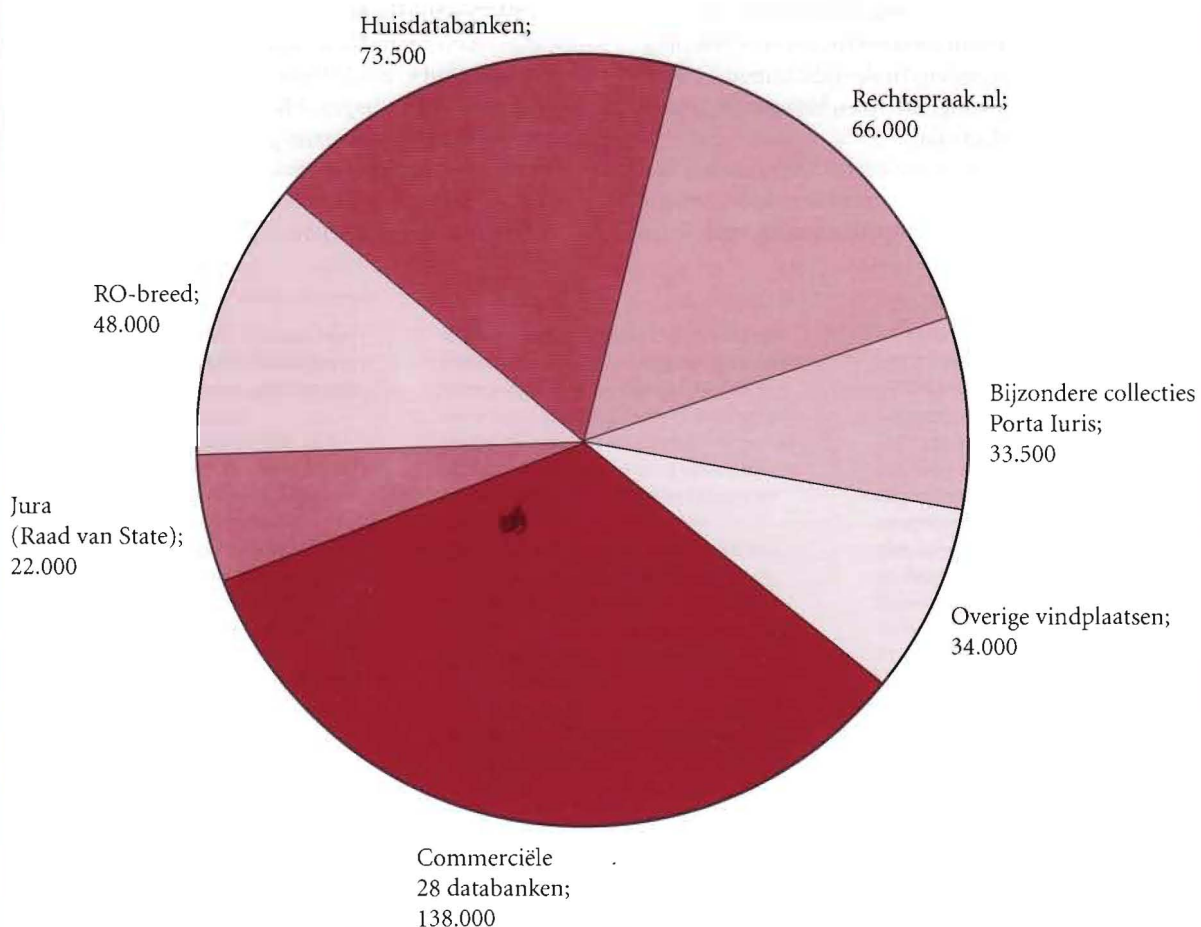
Porta Iuris was de eerste databank die op grote schaal jurisprudentiedatabanken van verschillende uitgevers en redacties samenvoegde. Uit de praktische noodzaak om vele dubbelingen in het resultaat te voorkomen indien de gebruiker door alle databanken gelijktijdig een zoekopdracht afvuurt, is deze vindplaatsenindex gebouwd. Thans zijn er van circa 230.000 unieke uitspraken in de LJV-index circa 415.000 vindplaatsen vastgelegd.

Deze LJV-index zal binnenkort voor iedereen via internet toegankelijk zijn. In de eerste plaats zal de toegankelijk-

heid en vindbaarheid van uitspraken hiermee worden vergroot, omdat iedereen eenvoudig kennis kan nemen van alle (bekende) vindplaatsen van een uitspraak. In de tweede plaats biedt de beschikbaarheid van de LJV-index veel informatieleveranciers en -gebruikers de mogelijkheid om juridische informatie eenvoudiger te kunnen koppelen.

Een derde reden om tot publicatie over te gaan is dat daardoor het onderscheid verdwijnt tussen zogenaamde publieke (op Rechtspraak.nl gepubliceerde) en niet-publieke LJV's, waarmee wordt voorkomen dat uitspraken met behulp van een LJV worden aangeduid terwijl lang niet alle lezers van het desbetreffende document kunnen weten naar welke uitspraak dit LJV verwijst. Ten slotte kan de burger met behulp van de LJV-index zelf inzicht verwerven in het selectiebeleid van rechters en uitgevers.

230.000 LJV's verdeeld over 415.000 vindplaatsen

Figuur 7. Opbouw LJV-index.

Verantwoording kwantitatief onderzoek

- In het onderzoek zijn uitsluitend de volgende tijdschriften betrokken:

Van Kluwer: *AB Rechtspraak Bestuursrecht (AB)*, *Belastingblad (BB)*, *Bijblad Industriële Eigendom (BIE)*, *Bouwrecht (BR)*, *Intellectuele Eigendom & Recht (IER)*, *Jurisprudentie Algemene Bijstandswet (JABW)*/*Jurisprudentie Wet Werk en Bijstand (JWWB)*, *Jurisprudentie Ontnemingswetgeving (JOW)*, *Jurisprudentie Sociale Voorzieningen (JSV)*, *Kort Geding (KG)*/*Nederlandse Jurisprudentie Feitenrechtspraak (NJF)*, *Nederlandse Jurisprudentie (NJ)*, *Praktijkgids (PRG)*, *Rechtspraak Sociale Verzekering (RSV)*, *Rechtspraak van de Week (RvdW)*, *Schip en Schade (SES)*, *Tijdschrift Ambtenarenrecht (TAR)*, *Verkeersrecht (VR)* en *Woonrecht (WR)*.
 Van Sdu: *Bopz-jurisprudentie (BJ)*, *Jurisprudentie Arbeidsrecht (JAR)*, *Jurisprudentie Bestuursrecht (JB)*, *Jurisprudentie Milieurecht (JM)*, *Jurisprudentie Onderneming & Recht (JOR)*, *Jurisprudentie Vreemdelingenrecht (JV)*, *Nieuwsbrief Strafrecht (NbSr; vanaf 2002)* en *Uitspraken Sociale Zekerheid (USZ)*.
 Bij de interpretatie van de gegevens dient er rekening mee te worden gehouden dat de tijdschriften op het gebied van vreemdelingenrecht en belastingrecht ondervertegenwoordigd zijn.

- Er is onderzoek gedaan naar alle uitspraken die zijn gedaan in de jaren 2000–2004; de datum van publicatie is buiten beschouwing gelaten. Omdat het onderzoek is afgesloten op 18 oktober 2005 mag verwacht worden dat de gegevens over 2004 nog licht zullen wijzigen; veel tijdschriften publiceren uitspraken pas meer dan een jaar later.
- Er is alleen gekeken naar uitspraken van Nederlandse rechterlijke instanties; alle uitspraken van klacht- en tuchtrechtelijke instanties, Europese en internationale gerechtshoven, arbiters enz. zijn niet in het onderzoek betrokken.
- De uitspraken van de zelfstandige kantongerechten (voor 1 januari 2002) zijn evenmin in de beschouwing betrokken.
- Indien in een tijdschrift onder één vindplaatsnummer meerdere uitspraken samen zijn genomen (bijv. eerste aanleg en hoger beroep), dan is alleen de laatste in de LJN-index opgenomen.
- Alhoewel de grootst mogelijke nauwkeurigheid is betracht, zijn kleine statistische onvolkomenheden of registratiefouten in de LJN-index niet uitgesloten. Bijzondere vermelding verdient daarbij dat conclusies van de AG/PG bij de Hoge Raad die afzonderlijk in een tijdschrift zijn gepubliceerd, (ten onrechte) als afzonderlijke uitspraak zijn geregistreerd.